

Presentació de l'Agenda Urbana i Rural de la Diputació de Barcelona

Sessió Grup Motor de la XAUL

5 d'octubre de 2026

1. Objecte i context de la sessió	1
2. Principals continguts de la sessió	1
3. Debat i aportacions del Grup Motor	3
4. Continuïtat del procés i aspectes a concretar	4

1. Objecte i context de la sessió

La sessió va reunir persones integrants del Grup Motor de la Xarxa d'Agendes Urbanes Locals (XAUL) amb l'objectiu de presentar el document de bases de l'Agenda Urbana i Rural (AUIR) de la Diputació de Barcelona, compartir-ne l'enfocament i obrir un primer espai de contrast amb diferents àmbits de la corporació. La trobada se situa en una fase de formulació estratègica i de recollida d'aportacions, prèvia a la consolidació i validació institucional del document.

L'AUIR es presenta com un marc de referència d'abast provincial i amb horitzó 2050, vinculat al Pla de mandat 2024-2027 i a la trajectòria de treball amb les agendes urbanes locals. No pretén substituir els instruments municipals ni constituir una nova agenda municipal, sinó dotar la Diputació d'una mirada compartida per orientar la cooperació local, reforçar la coordinació interna i abordar reptes que desborden els límits administratius.

2. Principals continguts de la sessió

3.1. Una agenda per orientar el lideratge territorial i la transformació corporativa

Es va explicar que l'AUIR es concep com un instrument estratègic amb tres funcions complementàries. En primer lloc, reforçar el lideratge territorial de la Diputació com a agent d'articulació d'un desenvolupament equilibrat, capaç de superar la fragmentació de polítiques i d'escales. En segon lloc, impulsar una renovació corporativa fonamentada en la transversalitat, el treball entre àrees i una planificació orientada per l'evidència. Finalment, facilitar l'alineament amb les prioritats de la Unió Europea i la preparació de projectes amb capacitat d'accedir a finançament europeu.

Aquesta orientació parteix de considerar les relacions funcionals entre ciutats, pobles i espais rurals, més enllà de les delimitacions administratives. La Diputació hi assumeix un paper de suport als municipis, visió supramunicipal i articulació de xarxes i aliances estratègiques. La resiliència s'hi planteja com a principi vertebrador: anticipar vulnerabilitats, mitigar riscos i promoure transformacions que reforcin la capacitat d'adaptació del territori davant els canvis socials, econòmics i climàtics.

3.2. Una diagnosi territorial organitzada en cinc eixos i trenta reptes

La diagnosi del document de bases parteix de cinc eixos analítics que permeten ordenar problemàtiques interrelacionades i formular un conjunt de trenta reptes territorials:

- Eix 1. Vulnerabilitats socials i reptes demogràfics: cohesió social, desigualtats, cicle de vida, envelliment, drets socials i inclusió (R1-R8).
- Eix 2. Entorn construït: habitatge, millora urbana, aigua, energia i regeneració dels teixits existents (R9-R17).
- Eix 3. Innovació, model productiu i prosperitat: formació, mercat laboral, productivitat, empreses i equilibri econòmic territorial (R18-R22).
- Eix 4. Infraestructura verda i blava: matriu agroforestal, sistemes fluvials, resiliència i restauració ambiental (R23-R26).
- Eix 5. Model territorial: ruralitat, integració funcional, innovació social i transició energètica (R27-R30).

La presentació va exemplificar la magnitud dels reptes amb indicadors de vulnerabilitat social, manca d'habitatge assequible, dificultats d'emancipació juvenil i envelliment, així com amb tensions sobre la productivitat, el talent i la competitivitat. Aquestes dades es van utilitzar per posar de manifest que el creixement econòmic agregat no implica necessàriament una millora equitativa de les oportunitats ni de la qualitat de vida a tots els territoris.

3.3. De la diagnosi a tres grans estratègies corporatives

Un dels missatges centrals va ser la necessitat de passar de la complexitat dels trenta reptes a tres estratègies capaces d'organitzar una acció integrada i transversal:

- ☐ Infraestructura verda, blava i energia: articular una matriu biofísica connectada, accessible i proveïdora de serveis ecosistèmics, coherent amb l'emergència climàtica.
- ☐ Regeneració urbana integral: coordinar polítiques sectorials per afavorir el desenvolupament de pobles i ciutats i actuar davant els processos de segregació urbana.
- ☐ Estratègia rural: reforçar la cohesió territorial a partir de les relacions funcionals, la integració i les oportunitats compartides vinculades a les noves ruralitats.

Les tres estratègies es van presentar com a síntesi operativa de la diagnosi, no com a compartiments estancs. El seu desplegament reclama coordinació entre serveis, projectes transversals i una lectura territorial conjunta.

3.4. Del marc estratègic a l'acció i al finançament

Per donar continuïtat operativa a l'Agenda, es va destacar el paper dels plans d'acció integrats (PAI) i dels plans d'interès territorial. Els PAI es van descriure com a instruments orientats a executar actuacions integrals, superar lògiques estrictament sectorials, coordinar projectes amb diverses unitats implicades i prioritzar necessitats emergents, incloent-hi les associades al canvi climàtic i a l'envelliment.

Aquesta formulació es relaciona amb les perspectives de finançament del període europeu 2028-2034. La disponibilitat de projectes integrats i estratègicament alineats es va presentar com una condició rellevant per millorar la captació de recursos, especialment en matèria de transformació, resiliència, cohesió territorial i acció climàtica. També es va emfatitzar la connexió amb l'agenda europea de ciutats i la conveniència de treballar amb àrees funcionals i relacions urbano-rurals.

3.5. Aliances i funció de la Diputació com a hub d'innovació territorial

Es va situar la Diputació com a possible hub d'innovació territorial que connecta la diagnosi amb l'assistència i la cooperació local, la visió supramunicipal i la dinamització de xarxes. En aquest marc, es van identificar aliances amb el món acadèmic i els centres de recerca; associacions i agrupacions amb representació territorial; agents econòmics, com ara cambres de comerç i espais de pacte industrial; i altres administracions i espais de concertació.

L'objectiu d'aquest esquema d'aliances és dotar de coneixement, concertació i capacitat d'execució les estratègies de l'AUIR, amb una atenció específica a les realitats territorials i a la cooperació entre escales institucionals.

3. Debat i aportacions del Grup Motor

Un cop presentada la proposta, es va obrir un primer intercanvi amb el Grup Motor. Les qüestions recollides en l'esborrany s'agrupen en els àmbits següents:

4.1. Clarificar el valor afegit i la funció de l'Agenda

Es va posar l'accent en el doble propòsit de l'AUIR: oferir una visió territorial compartida i, alhora, ser una eina efectiva de transformació de l'acció de la Diputació. En aquest sentit, es va considerar important fer explícit que no es tracta d'elaborar una agenda municipal addicional, sinó de definir un marc de cooperació i acció corporativa que complementi els instruments existents.

4.2. Explicitar el recorregut del document i l'encaix amb altres instruments

Les intervencions van apuntar a la necessitat d'explicar el procés d'elaboració, el nivell de concreció del document de bases i la relació amb altres instruments de planificació i programació. També es van plantejar preguntes sobre les etapes posteriors, les modalitats de participació, el retorn de les aportacions i el procés de validació institucional.

4.3. Fer visible la contribució dels diferents àmbits de la Diputació

Es va remarcar la importància que els diferents serveis de la Diputació puguin reconèixer les seves polítiques i capacitats d'aportació en una agenda transversal. Des de l'àmbit de cultura es va plantejar específicament la conveniència de donar més visibilitat a la dimensió cultural, no necessàriament com un eix independent, sinó com a factor de cohesió social, identitat, desenvolupament i articulació dels territoris.

Aquestes aportacions reforcen la necessitat d'explicar com les dimensions sectorials es relacionen amb els cinc eixos de diagnòstic i amb les tres estratègies corporatives, i com el treball entre àrees es podrà traduir en iniciatives compartides.

4. Continuïtat del procés i aspectes a concretar

La sessió va constituir un primer espai de presentació i contrast del document de bases. Les aportacions del Grup Motor s'han de considerar conjuntament amb les que es recullen en els espais previstos amb els locals i altres agents, abans de la consolidació del text i de la validació institucional.

De cara a les fases següents, el debat posa de manifest la conveniència de concretar especialment la traçabilitat de les aportacions i el seu retorn; l'encaix amb les polítiques i instruments ja en curs; la participació dels serveis en la definició de projectes transversals; i el desenvolupament operatiu de les estratègies mitjançant instruments d'acció integrada.